Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

►B ►C1 **KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/1522,**

11. oktoober 2018,

millega kehtestatakse riiklike õhusaaste kontrolli programmide ühtne vorm vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist ◄

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 256, 12.10.2018, lk 87)

Parandatud:

►C1 Parandus, ELT L 259, 16.10.2018, lk 43 (2018/1522)

▼B
▼C1

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/1522,

11. oktoober 2018,

millega kehtestatakse riiklike õhusaaste kontrolli programmide ühtne vorm vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist

▼B

(EMPs kohaldatav tekst)

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva otsuse lisas on sätestatud direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 6 lõike 10 kohane riikliku õhusaaste kontrolli programmi ühtne vorm.

Artikkel 2

Vorm

Liikmesriigid kasutavad lisas sätestatud ühtset vormi oma riiklike õhusaaste kontrolli programmide alaste aruannete esitamisel komisjonile kooskõlas direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 10 lõikega 1.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

▼B

LISA

Riikliku õhusaaste kontrolli programmi ühtne vorm vastavalt direktiivi (EL) 2016/2284 artiklile 6

1. VÄLJADE KIRJELDUSED

Kõik väljad märkega „K“ selles ühtses vormis on kohustuslikud ja väljad märkega „V“ on vabatahtlikud.

2. ÜHTNE VORM

2.1. **Programmi nimetus, kontaktandmed ja veebisaidid**

2.1.1. *Programmi nimetus, kontaktandmed ja veebisaidid (K)*

Programmi nimetus	
Kuupäev	
Liikmesriik	
Programmi koostamise eest vastutava pädeva asutuse nimetus	
Vastutava talituse telefoninumber	
Vastutava talituse e-posti aadress	
Link veebisaidile, kus programm on avaldatud	
Lingid programmialase konsulteerimise veebisaitidele	

2.2. **Kokkuvõte (V)**

Kokkuvõte võib olla ka eraldiseisev dokument (ideaaljuhul mitte rohkem kui kümme lehekülge). See peaks olema sisutihe kokkuvõte punktidest 2.3–2.8. Võimaluse korral kaaluge kokkuvõttele illustreeriva materjali lisamist.

2.2.1. *Riiklik õhukvaliteedi- ja saastealase poliitika raamistik*

Poliitilised prioriteedid ning nende seos muudes asjakohastes poliitikavaldkondades seatud prioriteetidega	
Riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele seatud ülesanded	

2.2.2. *Praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil alates 2005. aastast saavutatud edu heite vähendamisel ja õhukvaliteedi parandamisel*

Saavutatud heitevähenemine	
Õhukvaliteedi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammud	
Riigisiseste heiteallikate praegune piiriülene mõju	

2.2.3. *Eeldatav edasine areng aastani 2030, juhul kui juba vastuvõetud poliitikasuundi ja meetmeid ei muudeta*

Eeldatav heide ja heitevähenemine (meetmete rakendamisega)	
Eeldatav mõju õhukvaliteedi paranemisele (meetmete rakendamisega)	
Määramatused	

▼B

2.2.4. *Poliitikasuunad, mida kaalutakse aastateks 2020 ja 2030 seatud heite vähendamise kohustuste täitmiseks ja 2025. aastaks määratud heite vahetaseme saavutamiseks*

Peamised arutusel olnud poliitikasuunad	

2.2.5. *Kokkuvõte vastuvõtmiseks valitud poliitikasuundadest ja meetmetest sektoris, sealhulgas nende vastuvõtmise, elluviimise ja läbivaatamise ajakava ning vastutavad pädevad asutused*

Mõjutatud sektorid	Poliitikasuunad ja meetmed			
	Valitud poliitikasuunad ja meetmed	Valitud poliitikasuundade ja meetmete rakendamise ajakava	Valitud poliitikasuundade ja meetmete rakendamise ja selle tagamise eest vastutavad pädevad asutused (liik ja nimetus)	Valitud poliitikasuundade ja meetmete läbivaatamise ajakava
Energiavarustus				
Energiatarve				
Transpordisektor				
Tööstusprotsessid				
Põllumajandus				
Jäätmekäitlus/jäätmed				
Valdkonnaülene				
Muu (täpsustada)				

2.2.6. *Kooskõla*

Hinnang selle kohta, kuidas valitud poliitikasuunad ja meetmed tagavad kooskõla muudes asjaomastes poliitikavaldkondades kehtestatud kavade ja programmidega	

2.2.7. *Poliitikasuundade ja meetmete (koos lisameetmetega) eeldatav koosmõju heite vähendamisele, õhukvaliteedi paranemisele asjaomases liikmesriigis ja ümberkaudsetes liikmesriikides ning keskkonnale ning sellega seotud määramatus*

Eeldatav heite vähendamise kohustuste täitmine (lisameetmetega)	
Paindlikkusmeetmete kasutamine (kui see on asjakohane)	
Eeldatav õhukvaliteedi paranemine (lisameetmetega)	
Eeldatav mõju keskkonnale (lisameetmetega)	
Meetodid ja määramatused	

2.3. **Riiklik õhukvaliteedi- ja saastealase poliitika raamistik**

2.3.1. *Poliitilised prioriteedid ning nende seos muudes asjakohastes poliitikavaldkondades seatud prioriteetidega*

Riiklikud heite vähendamise kohustused, võrdlusaastaga 2005 võrreldes (%) (K)	SO_2	NO_x	Lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan)	NH_3	$PM_{2,5}$
2020–2029 (K)					
Alates aastast 2030 (K)					

▼B

Riiklikud heite vähendamise kohustused, võrdlusaastaga 2005 võrreldes (%) (K)	SO_2	NO_x	Lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan)	NH_3	$PM_{2,5}$
Õhukvaliteedi prioriteedid. Riikliku poliitika prioriteedid, mis on seotud ELi või riiklike õhukvaliteedi eesmärkidega (sh piirnormid, eesmärgid ja saastatustasemega seotud kohustus) (K) *Viidata võib ka Maailma Terviseorganisatsiooni soovitatud õhukvaliteedi eesmärkidele.*					
Asjakohased kliimamuutuste ja energiapoliitika prioriteedid (K)					
Asjakohased poliitikaprioriteedid asjaomastes poliitikavaldkondades, sh põllumajandus, tööstus ja transpordisektor (K)					

2.3.2. *Riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele seatud ülesanded*

Asjaomaste asutuste loetelu (K)	Kirjeldage asutuse liiki (nt keskkonnainspektsioon, piirkondlik keskkonnaamet, kohalik omavalitsus) (K) Asutuse nimetus, kui see on asjakohane (nt xxx ministeerium, xxxamet, xxx piirkondlik osakond)	Kirjeldage nende vastutusvaldkondi õhukvaliteedi ja õhusaaste valdkonnas (K) Valige üks järgmistest: — poliitika kujundamine — rakendamine — rakendamise tagamine (sh asjakohasel juhul kontrollimine ja lubade andmine) — aruandlus ja seire — kooskõlastamine — muu, palun täpsustage	Asjaomased sektorid ametiasutuse vastutusel (V)
Liikmesriikide asutused (K)			
Piirkondlikud asutused (K)			
Kohalikud asutused (K)			

Lisage ridu vastavalt vajadusele

2.4. **2005. aasta tasemega võrreldes praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu heite vähendamisel ja õhukvaliteedi parandamisel ning riiklike ja liidu kohustuste täitmise ulatus**

2.4.1. *Praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu heite vähendamisel ning millises ulatuses on riiklikud ja liidu heite vähendamise kohustused täidetud*

Kirjeldage praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu heite vähendamisel ning seda, millises ulatuses on riiklikud ja liidu heite vähendamise kohustused täidetud (K)	

▼B

Esitage täielikud viited (peatükk ja lehekülg) avalikult kättesaadavatele asjakohastele andmekogumitele (nt varasem heiteandmestiku aruandlus) (K)	
Lisage illustreeriv materjal, mis iseloomustab heite vähenemist saasteainete ja/või tähtsamate sektorite lõikes (V)	

2.4.2. *Praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu õhukvaliteedi parandamisel ning millises ulatuses on riiklikud ja liidu õhukvaliteediga seotud kohustused täidetud*

Kirjeldage praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu õhukvaliteedi parandamisel ning seda, millises ulatuses on riiklikud ja liidu kohustused õhukvaliteedi parandamisel täidetud, esitage kõigist õhukvaliteedipiirkondadest vähemalt selliste piirkondade arv, kus vastab (ei vasta) õhukvaliteet liidu nõuetele NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$, O_3 ja muude saasteainete osas, mis ei vasta normile (K)	
Esitage täielikud viited (peatükk ja lehekülg) avalikult kättesaadavatele täiendavatele andmekogumitele (nt õhukvaliteedi kaardid, jaotus saasteallikate järgi) (K)	
Kaardid või histogrammid, millel on näidatud praegune sisaldus välisõhus (vähemalt NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ ja O_3 ning muude probleemsete saasteainete osas) ning on näiteks toodud kõigist õhukvaliteedipiirkondadest selliste piirkondade arv, kus olukord on (ei ole) nõuetekohane võrdlusaastal ja aruandeaastal (V)	
Probleemsete õhukvaliteedipiirkondade leidumisel kirjeldage, millist edu on saavutatud teatatud maksimumsisalduste vähendamisel (V)	

2.4.3. *Riigisiseste heiteallikate praegune piiriülene mõju*

Kui see on asjakohane, kirjeldage riigisiseste heiteallikate praegust piiriülest mõju (K) *Edusamme võib kirjeldada nii kvalitatiivselt kui ka esitada arvuliselt.* *Kui puudusi ei ole ilmnenud, esitage vastav järeldus.*	
Kui hindamise tulemuste kirjelduses kasutatakse arvandmeid, täpsustage eespool esitatud hinnangu koostamiseks kasutatud andmeid ja vastavaid meetodeid (V)	

2.5. **Eeldatavad täiendavad arengusuunad, mis ei nõua juba vastu võetud poliitikasuundade ja meetmete muutmist**

2.5.1. *Eeldatav heide ja heitevähenemine (meetmete rakendamisega)*

Saasteained (K)	Koguheide (kt) kooskõlas aasta x-2 või x-3 andmestikuga (märkida aasta) (K)				Eeldatav heitevähenemine (%) võrreldes 2005. aastaga (K)			Riiklik heite vähendamise kohustus aastateks 2020–2029 (%) (K)	Riiklik heite vähendamise kohustus alates aastast 2030 (%) (K)
	Võrdlusaasta 2005	2020	2025	2030	2020	2025	2030		
SO_2									
NO_x									
Lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan)									
NH_3									

▼B

Saasteained (K)	Koguheide (kt) kooskõlas aasta x-2 või x-3 andmestikuga (märkida aasta) (K)				Eeldatav heitevähenemine (%) võrreldes 2005. aastaga (K)			Riiklik heite vähendamise kohustus aastateks 2020–2029 (%) (K)	Riiklik heite vähendamise kohustus alates aastast 2030 (%) (K)
	Võrdlusaasta 2005	2020	2025	2030	2020	2025	2030		
$PM_{2,5}$									

Ülevaade määramatusest aastateks 2020, 2025 ja 2030ndale järgnevateks aastateks seatud heite vähendamise kohustuste täitmisel meetmete rakendamisega (V)	
Heiteprognooside kuupäev (K)	

Kui prognoos näitab, et meetmete rakendamisega ei suudeta täita heite vähendamise kohustusi, esitatakse punktis 2.6. täiendavad poliitikasuunad ja meetmed nõuete täitmiseks.

2.5.2. *Eeldatav mõju õhukvaliteedi parandamisele (meetmete rakendamisega), sealhulgas eeldatav nõuetekohasuse ulatus*

2.5.2.1. Eeldatava õhukvaliteedi paranemise kvalitatiivne kirjeldus (K)

Esitage eeldatava õhukvaliteedi paranemise kvalitatiivne kirjeldus ja kirjeldus selle kohta, milline on eeldatav nõuetekohasuse ulatus NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$, O_3 ning muude aastatel 2020, 2025 ja 2030 veel leiduvate probleemsete saasteainete osas koos meetmete rakendamisega (K) Esitage täielikud viited (peatükk ja lehekülg) avalikult kättesaadavatele asjakohastele andmekogumitele (nt õhukvaliteedi kaardid, jaotus saasteallikate järgi), milles kirjeldatakse eeldatavat paranemist ja nõuetekohasuse ulatuse edasist arengut (K)	

2.5.2.2. Eeldatava õhukvaliteedi paranemise esitus arvudes (V)

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav nõuetele mittevastavate õhukvaliteedipiirkondade arv				Eeldatav nõuetekohaste õhukvaliteedi piirkondade arv				Õhukvaliteedipiirkondade koguarv			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
$PM_{2,5}$ (1 aasta)												
NO_2 (1 aasta)												
PM_{10} (1 aasta)												
O_3 (kuni 8 tunni keskmine)												
Muu (palun täpsustage)												

▼B

2.6. **Poliitikasuunad, mida kaalutakse aastateks 2020 ja 2030 seatud heite vähendamise kohustuste täitmiseks ja 2025. aastaks määratud heite vahetaseme saavutamiseks**

Käesolevas jaos nõutav teave esitatakse selleks Euroopa Keskkonnaameti määratud vahendi „poliitikasuundade ja meetmete vahend“ (edaspidi „PM vahend“) abil.

2.6.1. *Heite vähendamise kohustuste täitmiseks kaalutud poliitikasuundade ja meetmete üksikasjad (aruandlus poliitikasuundade ja meetmete tasandil)*

Üksikute poliitikasuundade ja meetmete nimetused lühikirjeldusega või poliitikasuundade ja meetmete paketi nimetus lühikirjeldusega (K)	Mõjutatud saasteained, valige asjakohane: SO_2, NO_x, lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan), NH_3, $PM_{2,5}$ (K); tahm kui $PM_{2,5}$ komponent, muu (nt Hg, dioksiinid, kasvuhoonegaasid) (V) – palun täpsustage	Üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi eesmärgid (*) (K)	Poliitikasuundade ja meetmete liigid (^) (K)	Esmane mõjutatud sektor ja täiendavad mõjutatud sektorid, kui on asjakohane (†) (K)	Rakendusperiood (rakendamiseks valitud meetmete korral K)		Rakendamise eest vastutav asutus (rakendamiseks valitud meetmete korral K) Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.3.2.		Analüüsiks kasutatud meetodite üksikasjad (nt konkreetsed mudelid või meetodid, alusandmed) (K)	Oodatav heite vähenemine arvudes (üksikute poliitikasuundade ja meetmete kaupa või poliitikasuundade ja meetmete paketi kohta, nagu on asjakohane) (kt aasta kohta või vahemikuna, võrreldurna meetmete rakendamise juhuga) (K)			Kvalitatiivne määramatuse kirjeldus (K, kui on asjakohane)
					Algus	Lõpp	Liik	Nimetus		2020	2025	2030	

Lisage ridu vastavalt vajadusele

Märgetega (*), (^) ja (†) väljadel kasutatakse eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariante vastavalt aruandluskohustustele kooskõlas määrusega (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi kohta ning rakendusmäärusega (EL) nr 749/2014.

Tärniga (*) märgitud väljadel tehakse asjakohane valik eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariantidest (võib valida mitu eesmärki ja lisada täiendavaid eesmärke ning täpsustada neid väljal „Muu“) (K)

1. Energiavarustus:
   - taastuvenergia osakaalu suurenemine;
   - üleminek vähem CO_2-heidet tekitavatele kütustele;
   - vähese CO_2-heitega energia tõhusam tootmine taastumatutest allikatest (tuumaenergia);
   - kadude vähendamine;
   - tõhususe suurendamine energia- ja energia muundamise sektoris;
   - heite vähendamise tehnoloogia kasutamine;
   - muu energiavarustus.
2. Energia tarbimine:
   - hoonete energiatõhususe suurendamine;
   - seadmete energiatõhususe suurendamine;
   - energiatõhususe suurendamine teenuste-/teenindussektoris;
   - energiatõhususe suurendamine tööstusliku lõppkasutuse sektorites;
   - nõudluse juhtimine/vähendamine;
   - muu: energiatarbimine.
3. Transpordisektor:
   - saastetõrjetehnoloogia kasutuselevõtt sõidukitel, laevadel ja õhusõidukitel;
   - sõidukite, laevade ja õhusõidukite energiatõhususe suurendamine;
   - ühistranspordile või mootorita transpordivahenditele ülemineku edendamine;

▼B

— alternatiivsete kütuste (sealhulgas elekter) kasutamine sõidukites, laevades ja õhusõidukites;
— nõudluse juhtimine/vähendamine;
— käitumise parandamine;
— transporditaristu tõhustamine;
— muu: transport.

4. Tööstusprotsessid:
— heite vähendamise tehnoloogia kasutamine;
— tööstusprotsesside hajusheite tõhusam piiramine;
— muu: tööstusprotsessid.

5. Jäätmekäitlus/jäätmed:
— nõudluse juhtimine/vähendamine;
— tõhusam ringlussevõtt;
— tõhusam jäätmekäitlustehnoloogia;
— prügilate tõhusam haldamine;
— jäätmete põletamine koos energia kasutamisega;
— reoveejuhtimissüsteemide tõhustamine;
— prügilasse ladestamise vähendamine;
— muu: jäätmed.

6. Põllumajandus:
— vähese heitega väetiste/sõnniku kasutamine põllumaal ja rohumaal;
— muud meetmed põllumaa paremaks majandamiseks;
— kariloomakasvatuse ja -kasvanduste parem majandamine;
— tõhusamad süsteemid loomse päritoluga jäätmete käitlemiseks;
— muu: põllumajandus.

7. Valdkonnaülene:
— raampoliitika;
— mitut sektorit hõlmav poliitika;
— muu: valdkonnaülene.

8. Muu:
— iikmesriigid esitavad eesmärgi lühikirjelduse.

Märkega (^) märgitud väljadel tehakse asjakohane valik eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariantidest (valida võib mitu poliitikasuunda ja meedet, lisada täiendavaid poliitikasuundi ja meetmeid ning täpsustada neid väljal „Muu“) (K):

— ekkekohapõhine saastekontroll;
— majandushoovad;
— fiskaalinstrumendid;
— vabatahtlikud/läbiräägitud kokkulepped;
— teave;
— õiguslikud;
— hariduslikud;
— teadusuuringud;
— kavandamine;
— muu, palun täpsustage.

Märkega (†) märgitud väljadel tehakse asjakohane valik eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariantidest (valida võib mitu sektorit ja lisada täiendavaid sektoreid ning täpsustada neid väljal „Muu“) (K):

— energiavarustus (sh kütuste ammutamine, edastamine, jaotamine ja säilitamine ning energia ja elektri tootmine);
— energiatarbimine (sh kütuste ja elektri tarbimine lõpptarbijate, näiteks kodumajapidamiste ning teenindus-, tööstus- ja põllumajandussektori lõpptarbijate poolt);

▼B

— transpordisektor;

— tööstusprotsessid (sh tööstusharud, kus muundatakse materjale keemiliselt või füüsikaliselt, kus tekitatakse sellega kasvuhoonegaaside heidet või kasutatakse toodetes kasvuhoonegaase ja fossiilkütustest pärinevat süsinikdioksiidi mitteenergeetilisel eesmärgil);

— põllumajandus;

— jäätmekäitlus/jäätmed;

— valdkonnaülene;

— muud sektorid; palun täpsustage.

2.6.2. *Heite vähendamise kohustuste täitmiseks kaalutud üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi mõju õhukvaliteedile ja keskkonnale (K, kui see teave on kättesaadav)*

Võimaluse korral mõju õhu kvaliteedile (viidata võib ka Maailma Terviseorganisatsiooni soovitatud õhukvaliteedi eesmärkidele) ja keskkonnale	

2.6.3. *Heite vähendamise kohustuste täitmiseks kaalutud üksikutest poliitikasuundadest ja meetmetest või poliitikasuundade ja meetmete paketist tulenev hinnanguline tulu ja kulu (V)*

Üksikute poliitikasuundade ja meetmete nimetused lühikirjeldusega või poliitikasuundade ja meetmete paketi nimetus lühikirjeldusega	Saaste vähendamise kulu eurodes saasteaine vähenemise tonni kohta	Aastane kogukulu eurodes	Aastane kogukasu	Kulu ja tulu suhe	Aasta, mille kohta on hind antud	Kulu ja tulu hinnangu kvalitatiivne kirjeldus

Lisage ridu vastavalt vajadusele

2.6.4. *Täiendavad üksikasjad direktiivi (EL) 2016/2284 III lisa 2. osa meetmete kohta, mille eesmärk on tagada heite vähendamise kohustuste täitmine põllumajandussektoris*

	Kas poliitikasuunad ja meetmed sisalduvad riiklikus õhusaaste kontrolli programmis? Jah/Ei (K)	Kui jah, — märkige programmi osa/lehekülje number (K)	Kas poliitikasuunad ja meetmed on rakendatud täpselt? Jah/Ei (K) Kui ei, kirjeldage muudatusi, mida on tehtud (K)
A. **Ammoniaagiheite vähendamise meetmed (K)**			
1. Liikmesriigid kehtestavad ammoniaagi heite vähendamiseks hea põllumajandustava riikliku soovitusliku juhendi, mille puhul võetakse arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 2014. aasta hea põllumajandustava raamjuhendit ammoniaagi heite vähendamiseks ja mis hõlmab vähemalt järgmist: a) lämmastiku käitlemine, arvestades kogu lämmastikuringet; b) kariloomade söötmise strateegiad; c) vähesaastavad sõnnikulaotustehnikad; d) vähesaastavad sõnnikuladustamistehnikad; e) vähesaastavad loomapidamise süsteemid; f) mineraalväetiste kasutamisest tekkinud ammoniaagi heite vähendamise võimalused.			

▼B

	Kas poliitikasuunad ja meetmed sisalduvad riiklikus õhusaaste kontrolli programmis? Jah/Ei (K)	Kui jah, — märkige programmi osa/ lehekülje number (K)	Kas poliitikasuunad ja meetmed on rakendatud täpselt? Jah/Ei (K) Kui ei, kirjeldage muudatusi, mida on tehtud (K)
2. Liikmesriigid võivad kehtestada riikliku lämmastikuarvestuse, et jälgida muutusi põllumajanduses kasutatava reaktsioonivõimelise lämmastiku (sh ammoniaak, lämmastikoksiid, ammoonium, nitraadid ja nitritid) üldkaos, võttes aluseks ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni lämmastikuarvestuse juhenddokumendis sätestatud põhimõtted			
3. Liikmesriigid keelavad ammooniumkarbonaatväetiste kasutamise ja võivad vähendada anorgaanilistest väetistest pärineva ammoniaagi heidet, kasutades järgmisi meetodeid: a) karbamiidväetiste asendamine ammooniumnitraati sisaldavate väetistega; b) kui karbamiidväetiste kasutamist jätkatakse, siis selliste meetodite kasutamine, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagiheidet tekib vähemalt 30 % vähem võrreldes olukorraga, kus kasutatakse ammoniaagijuhendis osutatud standardmeetodit; c) anorgaaniliste väetiste orgaaniliste väetistega asendamise edendamine, aga kui jätkatakse anorgaaniliste väetiste kasutamist, nende laotamine vastavalt väetatava põllukultuuri või rohumaa eeldatavale lämmastiku- ja fosforivajadusele, võttes arvesse ka mulla toitainesisaldust ja muudest väetistest pärinevaid toitaineid.			
4. Liikmesriigid võivad vähendada loomasõnnikust eralduva ammoniaagi heidet, kasutades järgmisi meetodeid: a) vähendatakse heidet, mida põhjustab vedelja tahesõnniku laotamine põllu- ja rohumaadele, kasutades meetodeid, millega vähendatakse heidet ammoniaagijuhendis osutatuga võrreldes vähemalt 30 %, täites järgmisi tingimusi: i. üksnes tahe- ja vedelsõnniku laotamine vastavalt väetatava põllukultuuri või rohumaa eeldatavale lämmastiku- ja fosforivajadusele, võttes arvesse ka mulla olemasolevat toitainesisaldust ja muudest väetistest pärinevaid toitaineid; ii. tahe- ja vedelsõnnikut ei laotata, kui väetatav maa on veega küllastunud, üleujutatud, külmunud või lumega kaetud;			

▼B

	Kas poliitikasuunad ja meetmed sisalduvad riiklikus õhusaaste kontrolli programmis? Jah/Ei (K)	Kui jah, — märkige programmi osa/ lehekülje number (K)	Kas poliitikasuunad ja meetmed on rakendatud täpselt? Jah/Ei (K) Kui ei, kirjeldage muudatusi, mida on tehtud (K)
iii. vedelsõnnikut laotatakse rohumaale, kasutades lohisvoolikut, lohiskinga või kasutades sõnniku pinnalähedasse või sügavasse mullakihti viimist;			
iv. põllumaale laotatud tahe- ja vedelsõnnik viiakse mulda nelja tunni jooksul pärast laotamist;			
b) vähendatakse väljaspool loomapidamishooneid asuvate sõnnikuhoidlate heidet, kasutades järgmisi meetodeid:			
i. alates 1. jaanuarist 2022 ehitatavates vedelsõnnikuhoidlates kasutatakse hoiusüsteeme või -meetodeid, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagi heidet eraldub ammoniaagijuhendis kirjeldatud standardmeetodiga võrreldes vähemalt 60 % vähem ja olemasolevate vedelsõnnikuhoidlate puhul vähemalt 40 % vähem;			
ii. kaetakse tahesõnniku hoidlad;			
iii. tagatakse, et põllumajandusettevõtete sõnnikuhoidlate mahutavus on piisav, et laotada sõnnikut ainult põllukultuuride kasvuks sobivatel ajavahemikel;			
c) vähendatakse loomapidamishoonetest pärinevat heidet, kasutades süsteeme, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagiheide väheneb ammoniaagijuhendis kirjeldatud standardmeetodiga võrreldes vähemalt 20 %;			
d) vähendatakse sõnnikust eralduvat heidet, kasutades vähese valgusisaldusega sööda strateegiaid, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagiheidet eraldub ammoniaagijuhendis kirjeldatud standardmeetodiga võrreldes vähemalt 10 % vähem.			

B. **Heite vähendamise meetmed tolmuosakeste heite ($PM_{2,5}$) ja tahma heite piiramiseks (K)**

1. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ([1]) II lisa kohaldamist, milles reguleeritakse nõuetele vastavust, võivad liikmesriigid keelata põllumajandussaagi jäätmete ja metsandusjäätmete põletamise avamaal. Liikmesriigid jälgivad ja tagavad, et kõiki esimeses lõigus nimetatud keelde järgitakse vastavalt nimetatud lõigu nõuetele. Keelust tehtavad erandid piirduvad kontrollimatute metsatulekahjude vältimise programmidega, kahjurite tõrjega ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsega.			

▼B

	Kas poliitikasuunad ja meetmed sisalduvad riiklikus õhusaaste kontrolli programmis? Jah/Ei (K)	Kui jah, — märkige programmi osa/ lehekülje number (K)	Kas poliitikasuunad ja meetmed on rakendatud täpselt? Jah/Ei (K) Kui ei, kirjeldage muudatusi, mida on tehtud (K)
2. Liikmesriigid võivad kehtestada riikliku hea põllumajandustava soovitusliku juhendi saagijäätmete nõuetekohaseks käitlemiseks, tuginedes järgmistele meetoditele: a) mulla struktuuri parandamine saagijäätmete lisamise abil; b) täiustatud meetodid saagijäätmete lisamiseks; c) saagijäätmete alternatiivne kasutamine; d) mulla toitainesisalduse ja struktuuri parandamine optimaalseks taimekasvuks vajaliku sõnniku lisamisega, vältides nii sõnniku (laudasõnnik, põhuallapanu) põletamist.			

C. **Väikestele põllumajandusettevõtetele avalduva mõju ennetamine (K)**

Liikmesriigid tagavad, et punktides A ja B sätestatud meetmete rakendamisel võetakse täielikult arvesse mõju väikestele ja mikropõllumajandusettevõtetele. Näiteks võivad liikmesriigid väikesed ja mikropõllumajandusettevõtted kõnealustest meetmetest vabastada, kui see on võimalik ja asjakohane, pidades silmas kohaldatavaid vähendamiskohustusi (K)			

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549).

2.7. **Vastuvõtmiseks valitud poliitikasuunad ja meetmed sektoris, sealhulgas nende vastuvõtmise, elluviimise ja läbivaatamise ajakava ning vastutavad pädevad asutused**

2.7.1. *Vastuvõtmiseks valitud üksikud poliitikasuunad ja meetmed või poliitikasuundade ja meetmete pakett ning vastutavad pädevad asutused*

Üksikute poliitikasuundade ja meetmete nimetused lühikirjeldusega või poliitikasuundade ja meetmete paketi nimetus lühikirjeldusega (K) *Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.6.1.*	Praegu kavandatud vastuvõtmisaasta (K)	Asjakohased märkused, mis pärinevad konsulteerimisest üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi üle (V)	Praegu kavandatud rakendamise ajakava (K)		Valitud vahe-eesmärgid ja näitajad, mille abil jälgitakse valitud poliitikasuundade ja meetmete rakendamisel tehtud edusamme (V)		Praegu kavandatav läbivaatamise ajakava (kui see ei lange kokku riikliku õhusaaste kontrolli programmi üldise ajakohastamisega iga nelja aasta tagant) (K)	Üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi eest vastutavad pädevad asutused (K) *Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.3.2.*
			Algusaasta	Lõppaasta	Vahetähtaeg Eesmärgid	Näitajad		

Lisage ridu vastavalt vajadusele

▼B

2.7.2. *Selgitus poliitikasuundade ja meetmete valiku kohta ning hinnang selle kohta, kuivõrd need tagavad kooskõla muudes asjaomastes poliitikavaldkondades kehtestatud kavade ja programmidega*

Punkti 2.6.1 kohaselt kaalutud meetmetest tehtud lõpliku valiku selgitus (V)	
Valitud poliitikasuundade ja meetmete kooskõla õhukvaliteedi eesmärkidega riiklikul tasandil ja kui asjakohane, ümberkaudsetes liikmesriikides (K)	
Valitud poliitikasuundade ja meetmete kooskõla muude asjakohaste kavade ja programmidega, mis on kehtestatud vastavalt riiklike või liidu õigusaktidega sätestatud nõuetele (nt riiklikud energia- ja kliimakavad) (K)	

2.8. **Poliitikasuundade ja meetmete (koos lisameetmetega) eeldatav koosmõju heite vähenemisele, õhukvaliteedile ning sellega seotud määramatus (kui see on asjakohane)**

2.8.1. *Eeldatav heite vähendamise kohustuste täitmine (lisameetmetega)*

Saasteained (K)	Koguheide (kt) kooskõlas aasta x-2 või x-3 andmestikuga (märkige aasta) (K)				Saavutatud heitevähenemine (%) võrreldes 2005. aastaga (K)			Riiklik heite vähendamise kohustus aastateks 2020–2029 (%) (K)	Riiklik heite vähendamise kohustus alates aastast 2030 (%) (K)
	Võrdlusaasta 2005	2020	2025	2030	2020	2025	2030		
SO_2									
NO_x									
Lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan)									
NH_3									
$PM_{2,5}$									
Heiteprognooside kuupäev (K)									

2.8.2. *Mittelineaarne heite vähendamise kava*

Kui kasutatakse mittelineaarset heite vähendamise kava, näidake, et see on tehniliselt või majanduslikult tõhusam (alternatiivsed meetmed põhjustaksid ebaproportsionaalselt suuri kulutusi), ei kahjusta vähendamise kohustuste saavutamist 2030. aastaks ning et mittelineaarne kava läheneb 2025. aastast alates lineaarsele kavale (K, kui see on asjakohane) *Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.6.3.*	

2.8.3. *Paindlikkusmeetmed*

Kui kasutatakse paindlikkusmeetmeid, andke nende kasutamisest ülevaade (K)	

▼B

2.8.4. *Eeldatav õhukvaliteedi paranemine (lisameetmetega)*

A. **Eeldatav nõuetele mittevastavate ja nõuetekohaste õhukvaliteedipiirkondade arv (V)**

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav nõuetele mittevastavate õhukvaliteedipiirkondade arv				Eeldatav nõuetekohaste õhukvaliteedipiirkondade arv				Õhukvaliteedipiirkondade koguarv			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
$PM_{2,5}$ (1 aasta)												
NO_2 (1 aasta)												
PM_{10} (1 aasta)												
O_3 (kuni 8 tunni keskmine)												
Muu (palun täpsustage)												

B. **Õhukvaliteedi piirnormi maksimaalne ületamine ja keskmised kokkupuute näitajad (V)**

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav maksimaalne õhukvaliteedi piirnormi ületamine üle kõikide piirkondade				Eeldatav keskmise kokkupuute näitaja (ainult $PM_{2,5}$ jaoks) (1 aasta)			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
$PM_{2,5}$ (1 aasta)								
NO_2 (1 aasta)								
NO_2 (1 tund)								
PM_{10} (1 aasta)								
PM_{10} (24 tundi)								
O_3 (8 tunni keskmine)								
Muu (palun täpsustage)								

C. **Illustreerivad materjalid, mis näitavad eeldatavat õhukvaliteedi paranemist ja nõuetekohasuse ulatust (V)**

Kaardid või histogrammid, millel on näidatud eeldatav sisalduse muutumine välisõhus (vähemalt NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ ja O_3 ning muude probleemsete saasteainete osas) ning on näiteks toodud kõigist õhukvaliteedipiirkondadest selliste piirkondade arv, kus olukord saab (ei saa) nõuetekohaseks aastaks 2020, 2025 ja 2030, eeldatavad suurimad riiklikud ületamised ning eeldatav keskmine kokkupuute näitaja	

D. **Eeldatav õhukvaliteedi kvalitatiivne paranemine ja nõuetekohasuse ulatus (lisameetmetega) (kui tabelites eespool ei ole märgitud arvandmeid) (V)**

Eeldatav õhukvaliteedi kvalitatiivne paranemine ja nõuetekohasuse ulatus (lisameetmetega)	

▼B

Aasta piirnormi kohta tuleks esitada eeldatavad väärtused võrdluses kõikide piirkondade suurima väärtusega. Päeva ja tunni piirnormi kohta tuleks esitada eeldatavad väärtused võrdluses üle kõikide piirkondade suurima ületamiste arvuga.

2.8.5. *Eeldatav keskkonnamõju (lisameetmetega) (V)*

	Võrdlusaasta, mida kasutatakse keskkonnamõju hindamiseks; palun täpsustage	2020	2025	2030	Kirjeldus
Liikmesriigi territoorium, mida mõjutab hapestumine, mis ületab kriitilise saastekoormuse künnise (%)					
Liikmesriigi territoorium, mida mõjutab eutrofeerumine, mis ületab kriitilise saastekoormuse künnise (%)					
Liikmesriigi territoorium, mida mõjutab osoonitase, mis ületab kriitilise saastekoormuse künnise (%)					

Näitajad tuleks ühtlustada nendega, mida kasutatakse piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioonis ökosüsteemidele mõjuva hapestumise, eutrofeerumise ja osoonitaseme kohta (https://www.rivm.nl/media/documenten/cce/manual/Manual_UBA_Texte.pdf).